

Центральна міська бібліотека для дорослих
ім. Бориса Антоненка-Давидовича

Століття зрілості пера

Роменській міськрайонній
газеті «Вісті Роменщини» – 100

*Краєзнавча історична
розвідка*

Ромни – 2018

Століття зрілості пера. Роменській міскрайонній газеті «Вісті Роменщини» – 100 років: краєзнавча історична розвідка / Центральна міська б-ка для дорослих ім. Бориса Антоненка-Давидовича; уклад. провід. бібліограф МЦБС В. І. Салогуб. – Ромни, 2018.

У краєзнавчій історичній розвідці зроблено спробу дослідити історію головного періодичного видання роменського краю – часопису «Вісті Роменщини», від дня заснування якого минуло 100 років. Міститься дослідження роменського краєзнавця Г. Діброви про історію газети. Видання буде корисним всім, хто цікавиться історією рідного краю.

НАША АДРЕСА:

Центральна міська
бібліотека для дорослих
ім. Бориса Антоненка-Давидовича
вул. Коржівська, 94
м. Ромни
Тел. 5-31-53
Ел. Адреса: cmb@vk-romny.gov.ua

«Вістям Роменщини» – 100.

У січні 2018 минає 100 років від дня, як в далекому 1918 році газета «Вісті Роменщини» вперше з'явилася перед читачами. Ця дата – це не просто ювілей, а копітка праця не одного покоління журналістів при постійному спілкуванні з передплатниками-читачами, яскраві сторінки творчого життя роменської журналістської спільноти, об'єднаної однією справою і великою любов'ю – до земляків і українського слова.

Великий і тернистий шлях пройшла газета з тих пір, як її перший номер побачив світ. Увесь цей час вона була і залишається цікавим та чесним співрозмовником, мудрим порадиником. Її яскраве публіцистичне слово завжди спонукає до роздумів, формує громадську думку. Вже багато років підряд дружній і професійний колектив газети працює для того, аби мешканці Роменщини мали змогу прочитати про всі значущі події, ознайомитися із досягненнями земляків, дізнатися багато цікавої інформації.

Газета – чернетка історії, сказав хтось із відомих. Це літопис краю, його багатоголосий свідок, маленька енциклопедія, де по краплині зібрано інформацію про великих предків і сучасників, водночас затавроване те, що шкодило і шкодило людині і суспільству.

Спочатку було слово, – говориться у Старому Завіті. «Живе слово» – газету революційних часів – вважають прообразом «Вістей Роменщини». Змінювалась назва («Народная жизнь», «Прапор жовтня», «Комуністичним шляхом»), змінювались редактори (Іван Ветохін, Анатолій Воропай, Анатолій Янковий, Петро Фомін, Дмитро Правдюк, Павло Ключник) і журналісти, але безперечним в історії видання є те, що кожен з них, незалежно від терміну роботи, залишав свій слід в історії газети, в історії рідного краю.

У 1954 році газета носила назву «Прапор жовтня» і мала тираж 2500

примірників. Тут розміщувалися матеріали не тільки місцевого значення, а й всесоюзного масштабу. Багато уваги приділялося вирощуванню різноманітних сільськогосподарських культур. Газета пише про участь роменців в освоєнні цілинних земель. У 1956 році уже повніше відбивається культурне життя краю: вміщуються літературні сторінки місцевих поетів та прозаїків. Є розповіді про колективи художньої самодіяльності. З кожним роком в газеті з'являється більше фотознімків, які повніше відображають місцеві події.

У 1960 році тираж газети склав 4600 примірників. Тут розміщено цікаву рубрику «Чи знаєте ви міста України?» з розповідями і знімками, висвітлюється цікава інформація про культурне життя краю, зокрема, про відкриття клубу в селі Миколаївка, виставку картин художника Івана Цюпки. Ведеться широка агітація за вирощування кукурудзи.

На початок 1962 року тираж газети вже становить 6910 примірників. Часопис стає спільним для Роменського, Талалаївського, Липоводолинського районів і змінює назву на «Комуністичним шляхом». Змінюється й тираж газети – тепер він становить 14300 примірників. На сторінках газети багато уваги приділяється трудовим досягненням передовиків сільського господарства та промисловості, публікуються пізнавальні матеріали про видатних політичних і культурних діячів.

У 1970 році газета знову стала виходити лише для трудівників Роменщини, тираж склав 19960 примірників. В газеті публікуються цікаві матеріали працівника краєзнавчого музею Павла Ключини у рубриках «Літературна Роменщина» та «Мистецька Роменщина». Багато друкується головний редактор Анатолій Воропай. У 70-і – 80-і роки газета публікує багато листів від громадян, ведеться пропаганда передового досвіду, радянського способу життя, вміщуються

матеріали про людей праці, краєзнавчі матеріали наукового співробітника музею Григорія Діброви.

Апогеєм читацького визнання міськрайонки були 1989 – 1991 роки. Тираж її сягнув близько 26 тис. примірників. У 1991 році газета змінює назву на «Вісті Роменщини».

В наш час міськрайонна газета є основним джерелом інформації про місцеві новини для мешканців Роменщини. Починаючи з 2013 року вона виходить в кольоровому форматі. Перехід на нові технології друку значно покращив якість фотоматеріалів, газета стала більш цікавою і різноманітною.

Тут приділяється значна увага висвітленню культурно-мистецьких подій міста та району, зокрема, роботи бібліотек. Тираж газети на сьогоднішній день становить 3500 примірників. Змінилося обличчя часопису: стиль його матеріалів, якість друку. Проте залишилися добрі традиції, започатковані ще в далекому минулому – вони і є підґрунтям для подальшого розвитку та вдосконалення редакційної роботи.

Багато змін відбулося за роки існування газети. Змінювалися обсяги, поліграфічне наповнення, тематика публікацій. Але незмінне одне: газета завжди була і залишається близькою читачеві, їй довіряють, її читають, вона розповідає про головні події, про людей, які прославляють наш район і область, про важливі віхи історичного шляху. Вона вчить любові і розумінню, щирості і відданості. Вона створює літопис Роменщини і є відмінною школою майстерності для декількох поколінь творчих працівників. Журналісти газети – це справжні професіонали, знавці своєї справи, які завжди тримають руку на пульсі життя регіону, достовірно, вчасно та об'єктивно висвітлюють події міста та району.

Творчий колектив газети (січень 2018р.)

Столітній літописець рідного краю.

З газетою часом відбуваються дивні речі... Створена, здається для короткочасного використання, одноразового прочитання, вона, попри все часто живе ще довго й довго. Зберігається в сімейних архівах, папках дослідників, архівних справах і музейних фондах, у бібліотеках. До неї цілої чи до вирізок з неї часто звертаються нащадки, аби ще раз доторкнутися до історії, до свого родового коріння, подій, що відбувалися в краї чи країні, дізнатися про свого рідного, земляків, відчутти дух епохи.

Газета завжди була і є важливим джерелом для дослідників, котрі вивчають ті чи інші події. Адже в різноманітних публікаціях дописувачів і професійних журналістів відбивається, яскраво віддзеркалюється і швидкоплинне сьогодення, і минуле, що на наших очах стає вічністю. Забуття завжди призводить до помилок, і ми знову наступаємо на старі граблі або повторно винаходимо велосипед. Така ось сувора правда буття...

Загальновідомо, що періодична преса виникає в нерозривному зв'язку з економічною та політичною ситуацією, впливає на всі сторони духовного і суспільно-політичного життя. Але в той же час вона й сама зазнає великого впливу з боку держави, обставин, людей, котрі пов'язані з нею. Втім, і сама

газета, як живий організм, що постійно змінюється, завжди в русі, відповідно до змін у суспільстві є цікавим об'єктом для дослідника, адже має свою не менш цікаву історію. Саме це хочеться сказати й про нашу міськрайонну газету «Вісті Роменщини», яка ось уже століття створює і зберігає для наступних поколінь цікавий та багатогранний літопис нашого краю.

Створена в буремні революційні роки, вона неодноразово змінювала свою назву, інколи через об'єктивні причини припиняла свою діяльність, а потім знову відроджувалася. Зокрема, згадаємо, що деякий час вона виходила під назвою «Вісник Роменського військово-революційного комітету», пізніше – «Известия исполнительного комитета Роменского совета рабочих и крестьянских депутатов», «Пламя революции», «Голос селянина», «Влада праці», «Радянське життя», «За більшовицький колгосп», «Прапор жовтня», «Комуністичним шляхом» і врешті – «Вісті Роменщини».

Назви були різні, але часопис висвітлював життя Роменщини, соціально-економічні зміни, що відбувалися на теренах краю, розповідав про життя і сподівання мешканців, їхні проблеми й клопоти. Жоден дослідник історичного минулого, жоден краєзнавець не може обійтися без цих публікацій, адже саме в них часто зберігаються відомості про багато подій, про які нічого не закарбувалося в людській пам'яті чи навіть в архівах.

Важливі газетні публікації кінця 20-х – 30-х років, коли на Роменщині, як і по всій Україні, відбувалися грандіозні зрушення та перетворення. Особливо в сільській місцевості, де втілювалася в життя політика колективізації сільського господарства. Вдумливий читач, і не обов'язково дослідник, знайде багато цікавих і важливих відомостей про повсякденне життя роменців тих років, дізнається про те, як вони жили, про що мріяли, за що боролись, які біди і тривоги переживали. Без багатьох матеріалів, уміщених у тогочасній роменській (повітовій, окружній, районній) газеті неможливо обійтися й тим дослідникам, котрі вивчають складні питання, пов'язані з Голодомором 1932 – 1933 років(та й інших), репресіями, колективізацією на селі. Звичайно ж, без них скрутно і дослідникам історії освіти та культури на Роменщині. В газетах тих років містяться матеріали про багато установ, підприємств, громадських організацій і партій, що в свій час діяли в краї, а нині про них забули.

Для прикладу згадаємо про роботу численних осередків роменської «Просвіти», яка в революційні та перші пореволюційні роки відіграла важливу роль у культурно-освітньому русі на Роменщині, а на початку 20-х років була ліквідована владою за своє активне боріння за національну культуру й освіту. І зараз лише з архівних документів та численних публікацій у місцевих газетах ми можемо дізнатися про її багатогранну діяльність. І «Просвіті» ще пощастило – вже в незалежній Україні вона відродилася.

Окремо хочеться згадати про роменську газету (тоді вона носила назву «Прапор Жовтня») періоду 1941 – 1945 років. Без детального і прискіпливого вивчення її публікацій (а їх авторами без перебільшення були сотні дописувачів, серед них – червоноармійці, робітники, колгоспники, представники інтелігенції, школярі тощо) не можна достеменно вивчити й осягнути того величезного, багатогранного, неосяжного колективного подвигу, який здійснив український народ разом з іншими народами, що в той час входили до складу СРСР, у важкій кровопролитній боротьбі проти ворога, тих великих жертв, які віддав на олтар перемоги. Та самопожертва, ті жертви, та мужність і відвага мають нас надихати й нині, коли на українській землі точиться війна.

Газета створюється для людей і часто такими ж людьми. За весь столітній період часопис творився сотнями, тисячами добровільних помічників – сільських та робітничих кореспондентів, які писали про новини й зміни в своїх селах, на підприємствах, у навчальних закладах, установах і організаціях. До цих матеріалів, підготовлених добровільними помічниками, дослухалася і влада, особливо до критичних. Був час, коли на кожну таку публікацію негайно реагувала прокуратура.. і не всякому посадовцю, на адресу якого привселюдно прозвучала критика, щастило уникнути того чи іншого покарання.

Газета в усі роки турбувалася про розвиток на Роменщині сількорівського руху, постійно підтримувала тісний зв'язок з окремими робітничими і сільськими кореспондентами, створювала в селах, на підприємствах і в установах їх гуртки, проводила з добровільними помічниками семінари, наради, зїзди, зустрічі в редакції. В 1923-му, наприклад, до річниці появи першого робсількорівського допису в місцевій газеті влаштували велике свято. В той час працювати робсількором було дуже

важко і складно. Відомо багато випадків переслідування цих дописувачів. Тож, газета неодноразово ставала на їх захист, навіть страхувала їх життя і здоров'я, аби забезпечити діяльність. До речі, традиції робількорства живі й понині. І тепер газета твориться не лише професійними журналістами, але і добровільними помічниками. А гарні традиції – невмирущі. До нашої міськрайонки дописували й ті прихильники газети, які в майбутньому стали журналістами. Наприклад, Іван Шурхало, Олександр Шугай, Андрій Кубах, Микола Кухарчук та багато інших. Та, власне, майже кожен нинішній журналіст часопису колись уперше писав до своєї газети.

Хотілося б згадати ще один невивчений пласт сторінок історії роменської міськрайонки – це її вплив на становлення і розвиток стінної преси в нашому краї. В першій половині ХХ століття він був особливо помітний і вагомий. Лесть не кожного року до Дня преси проводилися виставки та огляди стінгазет, наради і збори стінкорів та редакторів газет, відзначалися кращі з них. А ще кілька десятиліть тому в багатьох селах нашого району виходили багатотиражки, де відображалось життя того чи іншого населеного пункту, господарства. До їх виходу теж мали безпосереднє відношення журналісти нашої міськрайонки.

Є ще багато доброго і значного, що зробила газета за століття. Аналізуючи публікації газети різних років, знаходимо в них багато того, що нині є неактуальним, невідповідним сучасним ідеологічним і політичним поглядам. Але ми повинні пам'ятати, що газета – це фрагментарний зріз нашого життя, нашої історії, нашого суспільства. Вона жила, діяла, існувала разом з нами. Її успіхи, проблеми, помилки, ідеологічні твердження – це і наші. Одне достеменно й чітко відомо: в усі часи вона була разом із нами, жила для нас. І житиме, попри труднощі, які нині разом з нами переживає.

Григорій Діброва.
«Вісті Роменщини» 27 січня 2018 року.

Література:

1. Діброва Г. Столітній літописець рідного краю / Григорій Діброва // Вісті Роменщини. – 2018. – 27 січ. (№5). – С. 6 – 7.

2. Діброва Г. Літописець епохи: Про шлях газети «Вісті Роменщини» за 80 років / Григорій Діброва // Вісті Роменщини. – 1998. – 21 січ.
3. Кубах А. Йти в ногу з часом / Андрій Кубах // Вісті Роменщини. – 2018. – 27 січ. (№5). – С. 6 – 7.
4. Шугай О. Як перша любов. Слово до ювілею газети «Вісті Роменщини» / Олександр Шугай // Вісті Роменщини. – 2007. – 5 груд.

А. Д. Воропай та П. Ю. Ключина.

А. І. Кубах, О. Шугай, Д. С. Правдюк, О. Я. Ющенко.

Колектив редакції газети 1989 р.

На святкуванні 90-річчя газети (2008 р.)

День журналіста (2008 р.)

Правдюк Д. С., Діброва Г. В., Мягкович Д., Йордан О. В.,
Ключник П. Є., Кубах А. І.